

Posudek oponenta diplomové práce

Kamila POKORNÁ: Pozdní doba bronzová na Písecku. Diplomová práce. Ústav pro archeologii, Univerzita Karlova v Praze – Filozofická fakulta. Praha 2015. 89 stran textu s obrázky, tabulkami a grafy, 26 stran obrazových příloh.

Diplomová práce se věnuje komplexní analýze materiálu ze dvou pozdně bronzových sídlištních lokalit, zkoumaných na Písecku v letech 2009 (Písek-nemocnice) a 1978–1979 (Topělec). Dosud detailněji nevyhodnocený materiál z obou těchto záchranných výzkumů umožňuje doplnit naše zatím stále fragmentární poznatky o charakteru osídlení jihočeského regionu v průběhu pozdní doby bronzové (Ha B1-3), které bylo oproti předchozí periodě (Br D – Ha A2) nepochybně méně intenzivní, byť nikoliv zcela zanedbatelné, a dokládá kontinuitu zdejšího osídlení do halštatského období (Ha C). Autorka se svého úkolu zhostila velmi úspěšně a v posuzované práci předložila podrobný rozbor všech zjištěných nálezů, představovaných téměř výhradně keramikou.

V úvodních kapitolách se diplomantka standardně zabývá přírodními podmínkami Písecka (geomorfologie, geologie, hydrologie, pedologie, klima) a dějinami bádání o mladší, resp. pozdní době bronzové v jižních Čechách, přičemž se snaží i o postižení této epochy v širších souvislostech. Pozornost je zde v obecnější rovině věnována také problematice keramické výroby v období popelnicových polí.

Popisu konkrétních nálezových situací z výzkumů v Písku (areál nemocnice) a Topělci předchází podrobný přehled dosavadních archeologických nálezů z těchto katastrů a blízkého okolí. Během záchranného výzkumu v areálu písecké nemocnice bylo odkryto rozsáhlé pozdně bronzové soujámí („hliník“), exkavované po sektorech a mechanických vrstvách, které obsahovalo značné množství keramických fragmentů i kusů mazanice. Výzkum v Topělci proběhl ve dvou etapách a byly při něm zjištěny tři pozdně bronzové liniové objekty a jedna jáma, sledující zhruba severojižní směr. Část terénní dokumentace se bohužel ztratila a celkový plán byl v ARÚ AV ČR v Praze zničen při povodni.

K detailnímu třídění keramických nálezů z obou výzkumů použila K. Pokorná publikovaný alfanumerický kód O. Chvojky a při klasifikaci částí nádob a jejich povrchů aplikovala také dílčí typáře, vypracované K. Šabatovou pro oblast lužických popelnicových polí. Autorka uvádí, že všechna získaná data zanášela do tabulky, vytvořené v prostředí Microsoft Excel 2010. Jedná se o údaje evidenční (např. číslo objektu, sektor, kontext, inventární číslo, číslo jedince, počet zlomků), metrické (zachovalá část jedince, průměr okraje, velikost), morfologické (tvary nádob, typické části nádob, druh a umístění výzdoby) a technické (keramická třída, úprava povrchu). Tato souhrnná tabulka (příp. dílčí tabulky), umožňující potenciální následnou verifikaci shromážděných dat, bohužel v předloženém textu (resp. jeho přílohách) chybí, což lze považovat za jediný podstatnější nedostatek této práce.

Těžiště diplomové práce představuje kapitola, věnující se analýze dat, získaných klasifikací konkrétních keramických nálezů z obou sledovaných lokalit. Z typologicko-chronologického hlediska jsou zde rozebrány jednotlivé identifikovatelné tvary nádob (amfory, zásobnice, hrnce, koflíky, mísy, cedníky, pokličky), části keramických nádob

(okraje, ucha/ouška, dna) a výzdobné prvky (plastická, vhloubená a rytá výzdoba, včetně různých kombinací a ojedinělé kresby tuhou). Sledována byla také keramická třída (jemná, středně hrubá, hrubá) a úprava povrchu (leštění, hlazení, tuhování, drsnění, engloba), přičemž bylo provedeno i výběrové porovnání s některými dalšími soudobými rovinnými sídlišti z regionu (Čížová I, Milenovice III, Modlešovice VII, Písek VII).

Z dalších zjištěných nálezů je zmíněna mazanice (jen výjimečně s otisky nehraněných dřev či prutů), objevující se pouze v souboru z Písku-nemocnice, a to v množství 41 kg. Ze stejné lokality pochází také zlomek hliněného jehlancovitého závaží a několik kamenných artefaktů (otloukače, zrnotěrka), které však nebyly zpracovávány.

Keramický materiál z objektu, prozkoumaného v poloze Písek-nemocnice, datuje autorka podle nejmladších zlomků na závěr stupně Ha B3, kdy předpokládá konec jeho využívání jako odpadní jámy. Některé zlomky jsou ovšem datovatelné již do období Ha A2/B1, resp. Ha B1, což by mohlo ukazovat na delší funkci objektu či spíše přežívání části relativně starších keramických prvků. Objekty z Topělce jsou pak na základě převažujícího zařazení keramiky datovány do mladšího úseku pozdně bronzového období.

Poměrně široce je diskutována také obecná problematika vzniku výplní archeologických objektů, a to zejména v souvislosti s konkrétními situacemi na obou probíraných lokalitách, kde se zřejmě svým charakterem zásypové mechanismy dosti podstatně lišily. Na tyto úvahy navazuje i pokus o funkční interpretaci analyzovaných objektů, kdy nepoměrně jednodušší se zdá situace v případě lokality Písek-nemocnice. Zdejší rozsáhlý zahluobený komplex sloužil nejspíše primárně k získávání hliněné suroviny (na omazávání stěn či výrobu keramiky?) a druhotně pak měl funkci odpadní.

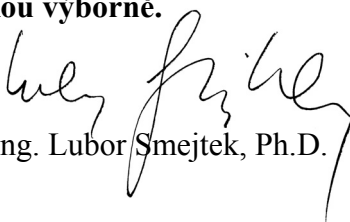
Mnohem obtížnější je interpretace soustavy podélných žlabovitých objektů z Topělce, které představují relativně nově identifikovaný fenomén, charakteristický pro užší oblast jihozápadního kvadrantu Čech a přilehlá jihoněmecká a rakouská území. Tyto objekty bývají spojovány s textilní výrobou, hrnčířstvím či specifickou formou odpadových areálů, kdy mohly primárně sloužit např. jako hliníky při stavbě nadzemních dřevohlinitých konstrukcí. V této souvislosti je třeba zmínit, že keramika z Topělce byla, na rozdíl od nálezů z Písku, značně přepálená, omletá a měla silně degradovaný povrch, což ovšem mohlo částečně souviset i s nepříznivým jílovitým půdním prostředím.

V závěru zasazuje K. Pokorná obě pozdně bronzové lokality z Písecka do širšího topografického a sídelně geografického kontextu, a ačkoliv nestihla z osobních důvodů (mateřská dovolená) původně proponovanou analýzu v prostředí GIS, tak se nezdá, že by to bylo kvalitě práce jakkoliv na újmu.

Posuzovaný text je napsán kultivovaným jazykem bez gramatických chyb a obsahuje jen minimum překlepů.

Předložená práce podle mého názoru splňuje nároky, kladené na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě. Práci navrhuji hodnotit známkou výborně.

V Praze dne 2. června 2015

PhDr. Ing. Lubor Smejtek, Ph.D.